

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośniami i w agencjach . . .	2,65 „
Na pocztę, już z odnośniami . . .	2,80 „
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 „
Na pocztę już z odnośniami . . .	8,67 „
Strajki, inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — części kwoty abonamentowej. —	

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio łam. lub jego miejsca 15 gr.
w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm.
3 łam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale
redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.
Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Wtorek: Weroniki i Głafiry
Środa: Hilarego

CHOJNICE, środa dnia 14 stycznia 1931 r.

Temperatura w dzień 7-40 zachód 15-49
Kiełżyca wschód 3-05 zach. 11-46

Więści o krótkiej treści

Konferencja min. Zaleskiego w Paryżu

Według „Matina“ przybyły wczoraj do Paryża min Zaleski odbędzie dziś przed południem konferencje z Briandem w sprawach związanych z rozpoczynającą się w Genewie sesją Ligi Narodów. Dziś wieczorem udaje się min Zaleski stąd do Genewy.

Rada Ambasadorów

odbyła wczoraj posiedzenie na którym zajmowano się likwidacją wersalskiego komitetu wojskowego, którego zdaniem było informowanie Rady w wszystkich sprawach wojskowych, zwłaszcza co do przeprowadzenia rozbrojenia — Komitet został rozwiązany, polecono jednak francuskiemu generałowi Baratier badanie spraw wojskowych dla informowania Rady.

Nową ustawę dotyczącą pomocy dla wschodu

zapowiada kanclerz Brüning w wywiadzie udzielonym po powrocie do Berlina — Rząd Rzeszy zapewnia kanclerz, uczynić co będzie w jego siłach, celem niesienia pomocy prowincjom wschodnim.

Katastrofa samolotów angielskich 4 lotnicy zabici

London 13 stycznia — W pobliżu Misson, królestwo Nottingham spadły dwa samoloty z bombami zmuszone do lądowania w rów, przewróciły się i zostały zniszczone — Piloti 2 oficerowie i 1 sierżant zostali po kilkugodzinnych zabiegach wydobyć martwi.

W hrabstwie Essex zderzyły się podczas lotu eskadry lotniczej dwa aparaty lotnicze tak że jeden spadł — 1 oficer zabił się na miejscu.

Ogółem zabitych zostało w nowym r 7 lotnik.

W procesie golasowickim o zabójstwo komendanta policji

Sznapić zapadł wczoraj wyrok skazujący 2 oskarżonych na półtora roku 1 na rok, 4 na 6 miesięcy więzienia — Osmeo oskarżonego uwolniono.

Składnicę amunicji i broni

znaleziono w centrum miasta Berlina — Zapasy broni i amunicji skonfiskowano, właściciela mieszkania aresztowano.

Konstytucja dla Indyi

London 13 stycznia — Przedłożony przez lorda — kanclerza na konferencji przy „okrągłym stole“ raport przewiduje dla Indyi konstytucję związkową oddającą Hindusom odpowiedzialność polityczną pozostawiając natomiast władzę wykonawczą w ręku korony i generała gubernatora —

Nędza wśród farmerów amerykańskich

jest tak wielka, że Czerwony Krzyż wzywa do zbierania datków celem niesienia im pomocy w postaci środków żywności, ubrań, paszy dla bydła itp.

101 letnia pracowniczka

pewnej drukarni w Paryżu jest obecnie jeszcze zatrudniona w odnośnym zakładzie i mimo sędziwego wieku czuje się zupełnie zdrową.

Nie jeździła ona nigdy tramwajem, koleją pod ziemią lub autobusem które to środki lokomocji uważa, jak oświadczyła dziennikarzom, za narzędzia do zabijania ludzi.

O stosunki handlowe z Polską

W czasie oficjalnego przyjęcia kanclerza Brüninga we Wrocławiu nadburmistrz dr Wagner wygłosił przemówienie w którym między innymi z naciskiem wskazał, że żadne z miast Rzeszy Niemiec nie ugina się obecnie tak dalece pod ciężarem kryzysu jak Wrocław — Chodzi tu już nie o zwykły kryzys lecz o katastrofę gospodarczą — Handel miasta dotkliwie cierpi głównie z powodu braku normalnych stosunków handlowych z Polską oraz z powodu groźnego kryzysu w rolnictwie — Przemysł we Wrocławiu dziś jest zrujnowany lub też dogorywa — W przeszłości Wrocław dobrowolnie ofiarowywał znaczne sumy na pomoc innym

miastom dziś zmuszony jest sam wzywać pomocy innych — Prezydent izby handlowo — przemysłowej dr Grundt podkreślił w swoim przemówieniu, że Śląsk Opolski nie rozporządza żadnymi jaskrawymi środkami dla zamianifestowania swe go upadku gospodarczego.

Nie istnieje żaden korytarz a prowincja nie została podzielona na dwie części jak to ma miejsce z G Śląskiem nie było okupacji ani plebisytu a powołując się na oświadczenie nadburmistrza dr Wagnera mówca ponownie stwierdził że winą katastrofy jest brak normalnych stosunków handlowych z Polską.

Wybory do Sowietów

odbywają się obecnie w Rosji przy niebywałym dotąd udziale uprawnionych do głosowania — Hasłem wyborczym jest przekształcenie pracy sowietów oraz wzmoczenie ich działalności w prze prowadzeniu linii wytycznej partji na drodze ku uprzemysłowieniu kraju kolektywizacji rolnictwa

i ulepszeniu programu gospodarczego — W wyborach bierze udział około 70 procent uprawnionych 60 procent przy ostatnich wyborach z roku 1929 — W Leningradzie głosowało 96 procent uprawnionych.

Niemcy zaniepokojone budową magistrali węglowej Śląsk — Gdynia

Germanji (pismo zbliżone do kanclerza Brüninga) przynosi wstępny artykuł poświęcony budowie magistrali węglowej Śląsk — Gdynia — Autor artykułu podkreśliwszy na wstępie gospodarcze znaczenie tej linii zajmuje się nią jednak tylko z punktu widzenia strategicznego podnosząc jej znaczenie jako drugiej linii kolejowej na polskich ziemiach zachodnich biegnącej z północy na południe — W konkluzji zaznacza Germania, że sprawa budowy magistrali węglowej (w oryginalnej węglowej w cudzoziemiu) żywo interesuje

opinię niemiecką i że wymaga z tej strony baczniejszej uwagi.

W całym artykule uderza dokładna znajomość zarówno szczegółów budowy jak i dyktando oddziałów polskich — A przede wszystkim charakterystycznym jest dla nastrojów panujących w Niemczech to że doszukują się oni na każdym kroku nawet w posunięciach natury ściśle gospodarczej przygotowań militarnych przeciwko sobie — Jest to niebezpieczna psychoza.

O demonstracjach antyrządowych we Wrocławiu

Berlin — Donoszą nam że: Prezydent policji wrocławskiej ogłasza komunikat o zajściach, jakie miały miejsce w czasie przyjazdu kanclerza Brüninga do Wrocławia — Bezpośrednio przed na dejsciem pociągu w pobliżu dworca zebrały się tysiączne tłumy — Plac przed dworcem zamknięty został silnym kordonem policji, która też rozprędziła silnie gromadzące się na jednej z głównych ulic tłumy — Wobec wrogiego nastroju panującego wśród gromadzących się tłumów policja przystąpiła do opróżnienia ulicy w czasie czego doszło do szarży policji konnej — Demonstranci na widok zbliżającego się samochodu kanclerza zaczęli wznosić wrogie okrzyki przeciw rządowi i zaata-

kowali policję — Wezwano pomocy policji konnej W czasie rozpędzania demonstrantów koń jednego z oficerów policji upadł na bruk wskutek czego oficer, jadący na nim uległ ciężkim kontuzjom — Jeden z policjantów otrzymał cios w głowę i upadł nieprzytomny — Sprawca tego czynu został ujęty — Tłum zepchnięty przez policję w boczną ulicę próbował przerwać kordon policji i przedostać się na główną ulicę, którą przejeżdżał kanclerz — Policja zmuszona była wówczas do ponownej szarży — Na placu przed pałacem arcybiskupim doszło do starć — Ogółem aresztowano 19 osób.

Echa Brześcia

Wielkopolskie organizacje kobiece wystąpiły z odezwą w której oświadczając iż powołane są do tego aby stać na straży wartości moralnej swe go narodu a wstrząśnięte do głębi tragizmem ponurej sprawy więźniów brzeskich, — łączą się z żądaniami grup sejmowych oraz przedstawicieli naszej kultury profesorów uniwersytetów polskich domagającami się bezwzględnej wyswietlenia sprawy oraz surowego ukarania winnych.

Odezwę podpisały.

Czytelnia dla Kobiet w Poznaniu, Dzielnicy Wydział Sokolicki na Wielkopolskę, Zjednoczenie Jazłowieckie, Koło poznańskie, Koło Chyliczanek oddział poznański, Koło Kierowniczek Ochron, Narodowa Organizacja Kobiet, Ognisko Polek, Sekcja Koleżanek przy Młodzieży Wszelkopolskiej

Tow. Kobiet Wzajemna Pomoc; Tow. Pomocy dla Inteligencji; Towarzystwo Warta Wydział Kobiet Stronnictwa Narodowego; Związek Misyjny Polek; Związek Polek Kresów Wschodnich

Powrót Venizelosa do Aten

Ateny — Prezes rady ministrów Venizelos powrócił do Aten — W rozmowie z przedstawicielami prasy premier grecki wyraził zadowolenie z wyniku swej podróży, która jak zaznaczył nie miała celów politycznych.

Katastrofa lotnicza w Rzymie

Rzym — Na lotnisku Cento Cello zderzyły się dwa samoloty wojskowe — Z powodu zbyt małej wysokości na jakiej leciały samoloty lotnicy nie mogli użyć spadochronów i spadli na ziemię ponosząc śmierć.

Uchwały Komitetu Ekonomicznego Ministrów

W piątek po południu odbyło się kolejne posiedzenie Komitetu Ekonomicznego Ministrów pod przewodnictwem prezesa Rady Ministrów p. Walerego Sławka.

Na posiedzeniu tem, poza załatwieniem szeregu spraw bieżących, została powzięta uchwała, na mocy której ministerstwa i instytucje im podległe winny załatwić w styczniu i lutym wszystkie formalności związane z uruchomieniem robót sezonowych, a to w tym celu aby roboty te mogły być uruchomione wczesną wiosną.

Nadto Komitet Ekonomiczny Ministrów przeprowadził wyczerpującą dyskusję nad zagadnieniem ruchu cen artykułów powszechnego użytku na rynkach zagranicznych i na rynku krajowym oraz nad znaczeniem tego ruchu dla przebiegu kryzysu gospodarczego. W wyniku dyskusji Komitet Ekonomiczny Ministrów stwierdził, że aktualne u nas zagadnienie dostosowania cen artykułów powszechnego użytku do obecnej siły nabywczej sześciu lat wstecz winno być traktowane ze spokojem i z rozwagą i że w żadnym wypadku nie

może być łączone z obniżaniem płac robotniczych i urzędniczych.

Do tego urzędowego komunikatu sanacyjna agencja prasowa „Iskra” podaje następujące uwagi: „Doniosłe znaczenie posiada ta część komunikatu, która mówi o sprawie płac — Rząd stoi — jak widać z komunikatu — na stanowisku że jednocześnie obniżanie płac wraz z obniżaniem cen przekreśliłoby wszystkie dodatnie skutki tej drugiej obniżki. Oznaczałoby to bowiem, że przy podnoszeniu zdolności nabywczej konsumenta jedną ręką — drugą ręką jednocześnie tę zdolność obniżałoby się.

Komunikat zapowiada też wyraźnie, że rząd jako pracodawca nie będzie tego czynił i że płace urzędników państwowych i płace pracowników państwowych w przedsiębiorstwach nie ulegną redukcji. Zapowiedź ta charakteryzuje również poglądy rządu na podejmowaną w niektórych ośrodkach przemysłowych akcję obniżania płac robotniczych.”

Jugosłowiańska królowa jako żona i matka

Dnia 9 stycznia br. obchodziła jugosłowiańska królowa Marja trzydziestą pierwszą rocznicę swych urodzin — Z tej okazji białogrodzki dziennik Jugoslovenski glosnik zamieścił obszerny artykuł w którym zajmuje się życiem prywatnym królowej Marji jako żony i matki.

Królowa Marja jest wielbiona przez cały naród jugosłowiański — Do nowej swej ojczyzny przybyła jako łobna wróżka aby przynieść szczęście królowi i państwu — Uważając za swój obowiązek zbliżyć się duchowo do narodu, uczyła się pilnie języka jugosłowiańskiego i w krótkim stosunkowo czasie dzięki wrodzonej dobroci i delikatnemu i miłemu obejściu zyskała ogólną szczerą sympatię całego społeczeństwa — W wypełnianiu swych obowiązków żony i matki, tak również i w pracy humanitarnej może być królowa Marja wzorem dla wszystkich kobiet jugosłowiańskich.

Gdy salwy armatne oznajmiły narodzenie się następcy tronu cały naród zrozumiał że nad królewskim domem zablęsnęła gwiazda szczęścia — Kiedy królowa obdarowała swego męża jeszcze dwoma synami, cały naród ogarnęła radość wszyscy bowiem widzieli w dzieciach królewskich symbol spoistości jugosłowiańskiego państwa.

Swoje odzienne gniazdo urządziła dobra królowa gustownie i ze smakiem — Zamki w Dedinje, Oplenac i Bled toną w otaczającej je przyrodzie w której wyrastają dzieci królewskie — Tutaj przepędza znaczną część roku król i królowa na pięknym i przykładowym pożyciu małżeńskim — Dzieci królewskie oddają się z zamiłowaniem sportowi — Następca tronu Piotr najlepiej lubi sporty zimowe — Największą radość sprawia młodzieńkiemu księciu Tomislawowi, kiedy może prowadzić swego młodszego brata, Andrzeja za rękę —

Niemalą również uciechą sprawia następcy tronu automobil Citroen, który otrzymał od rządu francuskiego wraz z orderem legion d'honneur — Bardzo często zażywa królowa Marja przejażdżki samochodem, którym osobiście kieruje — Dzieci odpooczywają na łonie przyrody, bawiąc się z pastuszkami owiec, którzy nawet nie przypuszczają że piękna pani jest królową.

Jugosłowiańska para królewska pragnie aby dzieci jej od wczesnej młodości poznały naród w którym się z życiem i pracą wsi — Z tego też powodu często przebywają w wielkim gospodarstwie w Topdzideru. Następca tronu, książę Piotr trzy razy dziennie odbywa z ojcem pogadanki na których opowiada mu co widział i co zrobił — Największą radość sprawia mu świadomość że niezadługo zostanie uczniem jednej ze szkół — Umie już pisać i często kiedy matka znajduje się w podróży, koresponduje z nią.

Królowa Marja ma prócz swych obowiązków rodzinnych wiele pracy w dziedzinie społecznej — Niema prawie ani jednej instytucji, której nie poświęcałaby swojej uwagi — Macierz szkolna szkoły gospodarcze kliniki dziecięce, szpitale towarzyszącej ochronie zwierząt i inne organizacje społeczne i humanitarne — znajdują pomoc u królowej Marji — O dobroci jej matczynego serca świadczy organizowane corocznie przez nią święto matek, w którym to dniu królowa Marja osobiście rozdaje la dzieciom ubrania i inne podarki — Jej piękne oblicze wzbudza sympatię całego narodu — Z zamiłowaniem uprawia sport studjuje malarstwo i współpracuje z literaturą — Podczas długich wieczorów zimowych dobra wróżka, królowa Marja szyje ubrania dla biednych dzieci.

Niemcy o antypolskiej akcji rządu Rzeczy

Znany publicysta niemiecki von Gerlach kontynuuje na łamach Welt am Montag kampanję przeciw obecnej polityce rewizjonistycznej i antypolskiej decydujących czynników niemieckich.

Von Gerlach nazywa oficjalną skargę, wniesioną przez rząd Rzeszy do Ligi Narodów przeciwko Polsce krokiem ryzykownym — Publiczność niemiecka jest jednostronnie informowana o tem co mówią na korzyść Polski, nie dowiaduje się ona zupełnie — Prasa niemiecka donosi zawsze tylko te szczegóły, które mogłyby przemawiać na usprawiedliwienie stanowiska niemieckiego nato miast w Genewie ma się do czynienia z forum o charakterze międzynarodowym.

Tam obie strony wystąpią jednocześnie — Jeżeli prawdą jest że istnieje w Genewie niezawodnie z powodu metod stosowanych w czasie ostatnich wyborów w Polsce to Niemcy panuje tam na strój wrogie wobec przemówień rewizjonistycznych Treviranausa, wobec manifestacji i akcji wszelkiego rodzaju Stahlhelmu, — Ostmarkenvereinu i organizacji hitlerowskich — Koła genewskie będą wprost przerażone kiedy dowiedzą się o kłamliwym i podlegającym memorjale, złożonym ostatnio przez gliwicką grupę związków niemieckiego Górnego Śląska do rąk sekretarza generalnego Ligi Narodów.

Ostatni hold nad trumną marsz Joffre'a

Paryż — W niedzielę po południu Paryż złożył ostatni hold marszałkowi Joffrowi — Przed trumną bohatera z nad Marny przeddeflowały tyśiące rzesze mieszkańców stolicy Francji. Wicemarszałek furta kaplicy pałacu Inwalidów zamknęła się dla publiczności; otwarta ona będzie za trzy miesiące kiedy to nastąpi przewiezienie zwłok marszałka do Louvetieimnes.

Oszukańczego bankiera

aresztowano we Francji, mianowicie kierownika filji pewnego banku paryskiego na prowincji, który sprzeniewierzył 800 tysięcy franków.

Monopol zapalczony i pożyczka na komisji budżetowej

W sobotę komisja budżetu Skarbu przeprowadziła debaty nad przedłożeniem rządowym w sprawie monopolu zapalczanego i pożyczki monopolowej — Komisję zapoznali z zasadami obu ustaw poseł Graliński z B B poczem rozwinęła się obszerna dyskusja — Na posiedzeniu popołudniowym po przemówieniu kilku posłów referenta Krzyżanowskiego i ministra Matuszewskiego poseł Stal zgłosił imieniem klubu Narodowego wniosek o odroczenie sprawy do czasu przeprowadzenia zmian dotyczących sprawy cel obowiązków wywozu specjalnych przywilejów podatkowych, wreszcie międzynarodowego arbitrażu do rozstrzygnięcia sporu między Rządem polskim a Spółką — Wniosek ten odrzucono, a większość przyjęła cały projekt rządowy. Następnie przystąpiono do trzeciego czytania i całą sprawę załatwiono ostatecznie. Na plenum Sejmu sprawa wejdzie w czwartek.

Potworna zbrodnia

Luck — W nocy z dnia 7 na 8 bm we wsi Romanowo powiatu łuckiego dokonano napadu na rodzinę Bondarczyków — Zawiadomiona policja znalazła zwłoki Bondarczyków Kiryła, Ignacego i Marty reszta domowników a mianowicie Bondarczyk Teodor, Romanikowa Olga i małe dziecko byli ciężko ranni — Przeprowadzone dochodzenia ustaliły że sprawcami zbrodni byli syn i wnuk zamordowanego Kiryła Bondarczyka — Mordercy przyznali się do winy.

Koncert Kiepu w Hamburgu

odbyty wczoraj cieszył się, jak można było stwierdzić, słuchając sławnego rodaka naszego przez radio, powodzeniem, jak wszędzie dotąd triumfalnym — Każdy poszczególny numer programu na gradzono niemiłą burzą oklasków, a pod koniec nie chciano koncertanta poprostu wypuścić ze sali, lecz gdy już był w garderobie wprowadzono go spowrotem na scenę. Śpiewak nasz nie szczędził naddatków, wywołując coraz większy entuzjazm wśród publiczności.

Eskadra włoska w drodze do Rio de Janeiro

Rzym — Telegram nadesłany tu przez ministra lotnictwa Balbo podaje że hydroplan, pilotowany przez lotnika Balstroccchi, przyholowany został do Noronha lecz wskutek niepomysłnych warunków, panujących na morzu które uniemożliwiły zdemontowanie radiatora, holujący go krążownik udał się w dalszą drogę do Natalu — W czasie ulewnej deszczu i burzy w nocy jeden z pływaków hydroplanu uderzył silnie o bok przepływającego tamteży krążownika odnosząc poważne uszkodzenia — Po stwierdzeniu bezcelowości dalszego holowania załoga wodnopłatowca przy pomocy załogi krążownika zdemontowała aparat ratujący motory skrzydła, instrumenty i worki z pocztą.

Natal — Eskadra hydroplanów włoskich odleciała stąd w kierunku Bahii.

Bahia — Hydroplany włoskie przybyły tu dnia 11 stycznia o godzinie 11,30.

Osirzegawcze głosy francuskie

Paryż — Mówiąc o polityce zagranicznej Niemiec Kazimierz d'Ormesson oświadcza w tygodniku Ere Nouvelle iż stanowisko kanclerza Brüninga wzmocnia się zawsze, gdy stawia on czoło demagogji, słabnie zaś gdy jej ustępuje — Demagogja bowiem jest to prawdziwa bezczka Danaid — Ostatecznie — mówi autor artykułu — mało nas obchodzi kto kierować będzie polityką Niemiec. Jedno jest pewnością niezawodnie że co jest niemożliwe, pozostanie nadal niemożliwością — Jeżeli Niemcom podobać się będzie nabyć przykre doświadczenia i gryźć sobie potem palce nie możemy nic przeciwko temu zaradzić.

Wykłady rolnicze w pow. świeckim.

Po myśli programu Zarządu Powiatowego P T R na rok 1930-31 odbędą się jednodniowe kursy rolnicze w powiecie świeckim według następującego programu:

- Łązek, poniedziałek 19 stycznia o 14 w sali p Mielewskiego;
- Lniano, wtorek 20 stycznia o 14 w sali p Seidla Świecie, środa 21 stycz o 13 w sali Strzelnicy Gruczno, czwartek 22 stycznia o 14 w sali p Wolszlegiera;
- Pruszcz, piątek 23 stycznia o 14 w sali p Seidla Seroek sobota 24 stycznia o 14 w sali pana Domańskiego;
- Lubiewo, poniedziałek 26 stycznia o 14 w sali p Gołębińskiego;
- Bukowiec, środa 28 stycznia o 14 w sali pana Czajkowskiego;
- Jeżewo, w czwartek 29 stycznia o 14 w sali p Wasikowskiego;
- Drzycim, piątek 30 stycznia o 14 w sali pana Schramkego;
- Osie, sobota 31 stycznia o 14 w sali p Smeji;
- Dragasz, wtorek 3 lutego o 14 w sali pana Kikulskiego;
- Nowe, środa 4 lutego o 13 w sali p Borkowskiego;
- Komórsk, czwartek 5 lutego o godzinie 14 w sali p Pułkowskiego;
- Lipinki, piątek 6 lutego o godzinie 14 w sali pana Kallinowskiego.

Tegoroczne wykłady rolnicze poświęcone zostaną bardzo ważnemu i bardzo zaniedbanemu zagadnieniu rolniczemu: nawożeniu roli.

W każdej z powyżej wymienionych miejscowości wygłoszone zostaną następujące referaty: Co zrobić w celu przewyciężenia kryzysu gospodarczego, referent Kowalski starosta — Obornik jego wartość, przechowywanie i stosowanie referent Kiernicki powiatowy instruktor rolny — Kompost i nawozy zielone — referent Jagła dyrektor Szkoły Rolniczej w Świeciu — Stosowanie sztucznych nawozów — referent inżynier Markowski, kierownik Koła Doświadczalnego na pod stawie 3 letnich doświadczeń w powiecie świeckim.

Referaty ilustrowane będą bogatym materiałem wykresowym.

Zarząd Powiatowy P T R apeluje do wszystkich rolników w powiecie — bez względu na to czy są członkami Koła Rolniczego czy nie żeby skorzystali z tej niezwyklej okazji gruntownego zapoznania się z najważniejszą kwestją rolniczą jaką jest nawożenie roli.

W celu skorzystania z wykładów wybrać może na siebie tę miejscowość która jest dla danego rolnika najdogodniejszą.

Jan Wojtyna

O nowym kodeksie postępowania karnego

Przedruk tylko za zgodą redakcji)

I

Od przeszło roku obowiązuje na ziemiach polskich jednolity kodeks postępowania karnego w miejscu dawnej procedury karnej odziedziczonej po zaborcach a jednak jak mało z niej przeniknęło do ogólnego przeświadczenia.

Nie doceniajmy szkód jakie powoduje nieznanostwo ustawy a ta znajomość jest dziś może bardziej potrzebna niż w czasach przedwojennych, skoro pieniaczstwo kwitnie a także o wiele częściej wypada się bronić przed jednostkami, które bez szarpania cudzej godności żyć nie potrafią.

Następująco jak i w dalszych jeszcze artykułach damy naszym czytelnikom garść tych niezbędnych wiadomości o nowej procedurze karnej uwzględniając współczesne potrzeby jednostki w tym względzie jak i różnice pomiędzy obecną procedurą a dawną.

Może najczęstsze są dziś tzw. „skargi prywatne”. Częstsze w porównaniu do dawnych czasów m.in. także dla tego że kodeks postępowania karnego ściśle odróżnia tzw. postępowanie z urzędu od postępowania ze skargi prywatnej — Przedmiotem tej ostatniej są: zniewaga, obmowa, oszczerstwo, uraz cielesny; uszkodzenie rzeczy, naruszenie miaru domowego zagrożenie popełnienia zbrodni nierzetelne współzawodnictwo naruszenie praw autorskich — W tych wszystkich wypadkach ściga się z urzędu — w przeciwieństwie do starej procedury — jest absolutnie wykluczone — Kto więc uważa że także cel osiągnie, jeżeli zadowolony się zwyczajnym doniesieniem do władz prokuratorskich, najzupełniej się myli a co gorsza, nieraz wskutek upływu czasu traci wogóle prawo skargi, ponieważ poszczególne dla sprawy istotne paragrafy kodeksu karnego pozostawiają oskarżycielowi prawo do wniosku o ukaranie tylko przez 3 miesiące od popełnienia czynu karalnego.

Niedopatrzanie takiego czasokresu teoretycznie może być nieszkodliwym specjalnym postanowieniem sądu, praktycznie jednak wniosek o to jest bezpłodny, skoro nikt nie może się usprawiedliwiać nieznanostwem ustawy — Niemniej ważną jest kwestia zaliczki, ustawowo unormowanej — Wynosi ona w sprawach należących do właściwości sądu grodzkiego 20 zł — w sprawach zaś rozpoznawanych przez sąd okręgowy 50 zł — Kwestja wpłacenia zaliczki — i to możliwie równo — cznie z wniesieniem skargi — dlatego jest tak ważną gdyż skarga prywatna sama a nie bez zaliczki na postępowanie, bynajmniej nie wstrzymuje czasokresu otwartego do postawienia wniosku karnego.

Dla łatwiejszego zrozumienia dwa przykłady: Pan Borzyszkowski na balu noworocznym obraził p. Lipińskiego — Czasokres w ciągu którego musi być wniesiona skarga a także być wpłacona zaliczka, biegnie od 2 stycznia i kończy się z dniem 1 kwietnia.

P. Lipiński wnosi skargę 15 lutego, zaliczkę wpłaca 31 marca — Ustawie stało się zadość — Dochodzi do rozprawy.

Gdyby jednak p. Lipiński zapomniał zaliczkę zapłacić w podany dzień a wpłacił ją dopiero 5 kwietnia sprawa ulec musiałaby umorzeniu na koszt p. L. z powodu utraty wogóle prawa do wniosku.

Zbrodniarz - zdrajca

(12) Powieść

— Tak, tak — cierpliwie rzekł Lew Friedman Spodziewam się jednak, że przyszedł pan nie po to, by rozmawiać o akwafortach?

Na twarzy Collie'go odbiło się rozczarowanie — Nie! Istotnie, nie w tym celu przyszedłem — Dziwne — zapomniałem o wszystkim na widok tego arcydzieła! Przyszedłem by pana spytać, czy pan nie zna przypadkiem pana, który się nazywa — Potarł brodę, zmarszczył brwi wsunął rękę do kieszeni kamizelki i wyciągnął z niej zmięty skrawek papieru — Mr John Leslie.

Umiał tak szybko przenosić spojrzenie z jedno go przedmiotu na drugi, że kiedy niespodzianie podniósł je na Friedmana i spojrzął mu prosto w oczy dawny mieszkaniec Południowej Afryki zmieszkał się na chwilę.

— Znam go — to znaczy spotkałem się z nim kiedyś — poprawił się szybko — A o co panu chodzi?

— Czy nie mógłby mi pan powiedzieć czegoś bliższego o tym człowieku? — spytał Joshua głosem przytulającym, samem pochylem głowy wyrażając gorącą prośbę.

— Wiem o nim bardzo niewiele — Sądzę jednak, że pan Sutton udzieli panu bliższych informacji gdyż Leslie jest kierownikiem jego przedsiębiorstwa —

— O tem wiedziałem — mruknął Joshua — Po długich badaniach udało mi się to stwierdzić Radnym jednak wiedzieć coś o przeszłości pana Leslie.

— Nic mi o tem nie wiadomo — tonem ubole

sku karnego — Ten sam wynik miałyby oczywiście sprawa nawet wniesiona po 1 kwietnia.

Zażalenie przeciwko umorzeniu sprawy było by bez najmniejszych widoków gdyż instancja zażalenkowa ograniczyłaby się jedynie do badania faktu zaniedbania.

Powyżej już wspominaliśmy że w sprawach należących do postępowania ze skargi prywatnej wykluczone jest postępowanie z urzędu.

Czy więc jest także niemożliwe popieranie takiego oskarżenia przez prokuratora?

Nie! Ale z zachowaniem jednej formalności, która zresztą nie zmienia skargi prywatnej na publiczną, w odróżnieniu do dawnej procedury, ta ostatnia nie znała tzw. zasady skargowości a opierała się głównie na zasadzie inkwizycji, pozwalając jedynie osobie pokrzywdzonej samej dochodzić swych praw w drodze własnej skargi.

Dla tego dziś musi istnieć wpraw skarga zawierająca wniosek karny a ponadto jeszcze wniosek objęcia sprawy przez prokuratora — Ten zaś bada czy interes Państwa wymaga tego i według swego swobodnego uznania obejmuje ściganie lub też oświadcza się negatywnie.

Objęcie ścigania w sprawie prywatnej przez prokuratora z własnej woli jak to dawniej było możliwe, nie byłoby dopuszczalne.

Dotąd kierowaliśmy naszą uwagę wyłącznie w stronę oskarżyciela — A coś jest z oskarżonym.

Czeka on spokojnie do rozprawy a jeżeli ma wzajemną skargę, zapada ją do protokołu sądu — Trzeba sobie uświadomić iż w sprawach należących do właściwości Sądu Grodzkiego akt oskarżenia (czyli skarga prywatna) nie musi być doręczony oskarżonemu przed terminem rozprawy i praktycznie tego też żaden sąd grodzki nie czyni (Odgrywają tu rolę brak nakazu ustawowe go i trudności natury technicznej) — Nie można zatem odmówić przystąpienia do rozprawy a mo że jeszcze wcale się niejawiać, gdyż narażałoby to na bardzo przykre konsekwencje porządkowe formalne zaś podniesienie sprzeciwu byłoby bezskuteczne.

Trzeba też przyznać że ten stan rzeczy nieco utrudnia oskarżonemu obronę — Nie trzeba jednak zapomnieć że do właściwości sądów grodzkich nie należą najczęstsze występkę a przy pozostałych i wykroczeniach obrona jest możliwa skoro skarga sama będzie oskarżonemu w istotnej rzeczy dokładnie przedstawiona a ma on też prawa zadawania świadkom pytań za zgodą przewodniczącego i może od siebie dawać wyjaśnienia — Ze skargą wzajemną może oskarżony zapadać do protokołu — Do tej skargi pozatem mają zastosowanie wszystkie przepisy dotyczące skargi prywatnej — Może się zatem zdarzyć iż oskarżony nie będzie miał możności skutecznie wnieść wzajem na własnej rozprawie już będzie zapóźno z powodu upływu wyżej już wspomnianych 3 miesięcy.

Na pytanie które skargi prywatne należą przed sąd grodzki a które przed sąd okręgowy w zakresie niniejszego artykułu wystarczy powiedzieć iż z wyjątkiem ciężkiego urazu cielesnego z paragrafu 223 a k k i uszkodzenia rzeczy z paragrafu 303 k k powyżej 500 zł wszystkie występkę poddane postępowaniu ze skargi prywatnej należą do właściwości sądów grodzkich te wyjęte specjalnie — do właściwości sądów okręgowych.

Praktyczną zasadą będzie: właściwe są sądy grodzkie — O ile w konkretnym wypadku skarga omyłkowo musiałaby być skierowana do niewłaściwego

właściciela rzekł Friedman — Przypomniała mi się własna przeszłość i coś się w nim zbuntowało przeciw podsuwanej mu roli informatora — „Nie będziesz paplał” — oto najstarsze i najbardziej przestrzegane przykazanie złodziei a nowa jego pozycja nie zwalniała go od dawnych zobowiązań.

— Bardzo przepraszam — rzekł Joshua a cały jego wygląd wyrażał prośbę o wybaczenie — Sądziłem że pan zechce mi coś opowiedzieć — Inspektor Barrabal, którego nie mogę uważać za przyjaciela, bo znajomość z nim ogranicza się jedynie do przygodnej rozmowy telefonicznej, powiedział mi że może mnie pan objaśnić pod tym względem.

— Co? Barrabal panu poradził? — gniewnie rzekł Lew — To ten szpicel — ten detektyw o którym się tyle mówi w ostatnich czasach? Proszę może mu się pan pokłonić i powiedzieć, że nie wiem o Leslie'm, a gdybym wiedział to i takby się odemnie niczego nie dowiedział.

— Słyszę, że chodzi tu o p. Leslie, nieprawdaz? Beryl stanęła w progu biblioteki.

— Ten pan jest reporterem i chciałby się czegoś dowiedzieć — Bystrem spojrzeniem objął Joshua — Właściwie to pan trochę za stary na reportera, panie — Collie?

Collie nie zwracając uwagi na złośliwe zapytanie, obdarzył dziwnym jednym z swych anielskich uśmiechów.

— Stary i zdolny — rzekł — To jedna z największych korzyści, jakie nam przynosi wiek — spotęgowanie sprytu i najwyższą rutynę.

— Czego się pan chce dowiedzieć o panu Leslie? — spytała Beryl.

— Wszystkiego — Joshua wykonał ręką gest za hęcący — Był to gest, wyrażający chęć obje

ciwego rzeczowo tylko sądu tenże ją skieruje do sądu właściwego.

Skoro rozprawa się rozpoczęła musi oczywiście przyjść do postępowania dowodowego — Wspomniana już na wstępie zaliczka opiera się na przesłance, że państwo nie ma powodu do wykładania pieniędzy w sprawach, w których głów nie osoba dotknięta jest zainteresowana a dalej państwo nie chce się narażać na straty materialne w związku ze skargami prywatnymi. Wspomniane przeto 20 i 50 zł stanowią minimum wystarczające na pokrycie wrosztów skromnej rozprawy — Jeżeli zatem jak to zwykle bywa oskarżyciel prywatny ma 5 świadków a oskarżony zgłaszany ofiaruje „aż 20 świadków”, wtenczas owe 20 zł wystarczyć nie mogą i trzeba płacić na żądanie sądu dalsze zaliczki nie chcąc ryzykować pozostawienia sprawy na nieokreślony czas bez biegu — Zaliczki te wszystkie płaci oskarżyciel choćby powodem do tego byli świadkowie odwo dowi przez Sąd dopuszczalni.

Oskarżonemu żadnych zaliczek nakładać nie można jeszcze mniej może być mowa o pominięciu świadków odwodowych, potrzebnych istotnie w celach obrony i wykazania rzeczywistego stanu rzeczy, gdyż inaczej nie wykryłoby się materialnej prawdy a niebezpieczeństwo niesłusznego skazania byłaby zbyt wielka — Uzależnienia zaś dopuszczenia świadków odwodowych od złożenia za liczki przez oskarżonego byłoby równoznacznem z ukróceniem prawa obrony.

Nowa procedura karna nie zna rozjemców — Ich działalność obecnie wróciła do sądu — Między stronami w każdym stadium procesu przed wydaniem wyroku może nastąpić ugoda — Proces kończy się wówczas cofnięciem skargi za zgodą oskarżonego i umorzeniem na koszt oskarżyciela — Odmienna treść ugody stron co do kosztów jest ich rzeczą — Sąd się trzyma oskarżyciela — Przed rozprawą oskarżyciel może skargę cofnąć bez jakiegokolwiek warunków — Nieusprawiedliwione dostatecznie niestawienie oskarżyciela jest równoznaczne z odstąpieniem od oskarżenia.

Ważną nowością jest to, że osoba uprawniona do wniesienia skargi prywatnej może swoją skargę zapadać po myśli art. 250 k p k do protokołu policyjnego — Posterunek Policji Państwowej nie może przyjęcia odmówić a ponadto ma obowiązek zabezpieczyć, gdzie trzeba, dowody i następnie winien odesłać skargę właściwemu sądu — Oskarżyciel wówczas tylko dopilnuje że jego zaliczka na czas wpłynie do kasy sądowej.

W końcu należy nadmienić że dla skarg przed sądami grodzkimi a więc dla większości spraw nie ma skomplikowanych przepisów formalnych. Skarga ma zawierać oznaczenie dokładne stron, czynu karalnego z wskazaniem czasu i miejsca w dowolnym byle jasnym określeniu wniosek karny i ewent. wniosek o objęcie ścigania przez prokuratora kwaeafakcji karnej według §§ k k nie potrzeba.

Humor radiowy!

Dwaj złodzieje

Radjopajęczarzowi, co mdlejąc ze strachu Chyłkiem wieształ anteny na spadziwym dachu Ukradł złodziej bieliznę. Więc radzą sąsiedzi! Ów odpowie: Policjant? nie dla mnie jest p. ten Pójdzie grzebać na strychu i na widok anten Gotów wsadzić do paki co nieraz się zdarza — Razem z pajęczyniarzem — radjopajęczarza!

cia całego wszechświata i żądający zlamania wszy stki pieczęci tajemnic — A w rzeczywistości chodzi o to — wyjaśnił — że w Mortimer Street zdarzył się nieszczęśliwy przypadek — Niejakiego pana Graeme policjant znalazł w stanie — naj gorszym — Rozumie się więc, że staramy się zebrać wszelkie możliwe dane o ludziach, którzy pomogli nam w poszukiwaniu sprawy czy sprawców okropnego czynu.

Mimo dramatycznych słów, ton jego mowy był przysty i wolny od przesady — Przypominał dziecko recytujące wstrząsającą mowę Antonjusza nad zwłokami Cezara.

— Czy kapitan Leslie — zaczęła, ale spojrzanie Lwa skłoniło ją do zamknięcia.

— Nie wiemy tu nic o panu Leslie — rzekł szorstko — i naprózno się pan trudził!

— Nie całkiem naprózno — rzekł Joshua, u przejmym uklon składając Beryli i po tym komple mencie skierował się ku wyjściu.

Zdążając ulicą do czekającej go dorożki, Joshua potrząsał głową i mruzczał niezadowolony z siebie.

— Joshua oto wydałeś na dorożkę czternaście szylingów i cztery pensy! A gdy w redakcji przedłożył tę pozycję z objaśnieniem: „Celem obejrzenia paznogi pana Lwa Friedmana”, to niechybnie usłyszysz reprimendę, zwłaszcza gdy się dowiedzą, że właśnie ten paznokciec u lewej ręki p. Lwa Friedmana był troskliwie osłonięty!

Joshua wsiadł do dorożki, wysunął głowę przez okienko i rzekł do dorożkarza:

— Proszę jechać przez Barnes i Hammersmith. Zdaje mi się że w ten sposób zaoszczędzę sześć pensów.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Przesilenie rolnicze a majątek narodowy

Ziemia polska może przejść w obce ręce

Spółeczeństwo polskie ztrwoga patrzy na skutki już nie kryzysu ale katastrofy, jaka spadła na rolnictwo polskie wogóle a rolnictwo większe w szczególności bowiem coraz to częściej czytamy w rozmaitych pismach o przymusowych sprzedażach większych warsztatów rolniczych nie będących w stanie wywiązać się ze zobowiązań.

Nie mam zamiaru brać w obronę większą własność jednakże o ile przy przymusowej sprzedaży mniejszej własności jest możliwe przejście warsztatów w ręce polskie o tyle przy dużych obiektach nie znajdzie się tyle kapitału polskiego że by obiekt kupić i zjawia się (jeżeli chodzi o Kongresówkę i Małopolskę) Żyd kupuje za bezcen majątek i staje się polskim szlachcicem — W byłej dzielnicy pruskiej nie będą może tak odważni za to znajdują się nabywcy Niemcy, jednak tak jak tam, tak i tu, majątek narodowy się kurczy i przechodzi w obce ręce.

Ponieważ nie słyszymy o tem żeby miała nastąpić poprawa a wszystko przemawia za tem że to dopiero początek przechodzenia ziemi nie w ręce włościanina Polaka a w ręce obce przeto należy czynnikiem wyższym na to zwrócić uwagę, bowiem one ponoszą całkowitą odpowiedzialność za ten stan rzeczy.

Przecież nie potrzeba na to wielkiej nauki, ażeby zrozumieć że o ile rolnictwo obecnie zaledwie połowę ma tych dochodów, które miało w r. 1927 i 28, to ciężary powinny być o połowę mniej sze tem bardziej że nawet w tych niby tustych latach (1927 i 1928) rolnictwo wielkich kapitałów nie zdobyło — To też niezrozumiałą jest rzeczą prelimitowaną na przyszły rok 44 milionów podatków majątkowego — Nie lepiej jest z innymi podatkami które nie odpowiadają niskim cenom za płody rolne — Zdaje się, że minister rolnictwa pan Janta — Połczyński nie dosyć ostro się przeciwstawia nadmieremu opodatkowaniu naszego rolnictwa a przecież on jest w obecnym rządzie jedynym ministrem fachowcem.

Nie trzeba też zapominać o tem że żaden z do tychczasowych ministrów rolnictwa nie miał tak jednolitej opinii za sobą jak obecny; bowiem kiedy poprzednicy p. Połczyńskiego zamierzali coś zrobić napotykali dużą opozycję w stronnictwach robotniczych, które przez długi czas wierzyły w pogląd posła Diamanda (PPS) że największe nie-

szczęście spada na Polskę z powodu wywozu z Polski zboża i produktów rolnych — Także nie które stronnictwa włościańskie uważały że wywóz zboża jest tylko ustępstwem dla większego rolnictwa. Obecny minister miał w zeszłym roku na komisji rolnej tylko jednego słabego oponenta w osobie pos. Kwapińskiego zaś cała komisja jednomyślnie uchwaliła podwyższyć cła przywozowe na produkty rolne przywożone z zagranicy do Polski — Na tej też podstawie poseł Fijałkowski (Klub Narodowy) zwrócił się do p. ministra z uwagą żeby tę jednomyślnie wykorzystał a gdyby się przekonał że jego wysiłki nie będą mogły być zrealizowane nie powinien siedzieć cicho jak jego poprzednik tylko czempredziej uchodzić i ratować honor Pomorzania — Sprawozdanie z tejże komisji dotyczące podwyżki cel ochronnych na tłuszcze zagraniczne było umieszczone na porządku dziennym ostatniego posiedzenia zeszłego Sejmu jednakże zanim tak ważna sprawa dla rolnictwa została przez Sejm uchwalona sesja budżetowa została odroczone a tłuszcze amerykańskie itp. przychodzą do Polski w większych ilościach niż dotąd — Czyż za ten stan rzeczy nie odpowiada minister rolnictwa który nie mógł albo nie chciał się przeciwstawić odroczeniu sesji Sejmu i siedzi na stanowisku dalej?

Byłem zdania że na początku obecnego Sejmu kierownik ministerstwa skarbu p. Matuszewski, rzuci pewne wskazówki, jak należy na przyszłość postępować niestety słyszeliśmy dużo uwag o kryzysie międzynarodowym za to mało o tem po jakiej drodze pójdzie Polska — Z drugiej strony klub sejmowy Be Be nie wykazując inicjatywy twórczej a przez zmianę regulaminu podnosząc potrzebą ilość podpisów na wnioski z 45 na 75 pozbawił opozycję możności działania tem samym jednak wziął na siebie tem większą odpowiedzialność — Dlatego też tą drogą zwracamy się z prośbą do tych, którzy mają pełną władzę zarówno wykonawczą jak ustawodawczą w ręku żeby uczynili wszystko by to co Żydzi mówią o miastach w b. Kongresówce i Małopolsce: „Wy macie ulice a my mamy ogrody i kamienice” niesprawdziło się w krótkim czasie i na wsi ażeby Żydzi z Niemcami nie mogli powiedzieć: „Wy macie Polskę na mapie, a my ją mamy w naszym posiadaniu”

Piotr Szturmowski poseł na Sejm

Młodzi

Profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego Władysław Konopczyński ogłosił (Gaz Warsz nr 3) uwagi, w których mówi:

— Przyda się jeszcze Polakowi szkoła ducha wejwalki ze złem wewnętrznym i zewnętrznym bo bez niej nikt sobie życiowego hartu nie wyrobi — Nie da tej szkoły harcerstwo, zakochane w swych formach a głoszące kult apolityczności — Nie wykrzesze gotowego męstwa odczuwania myśli o możliwej wojnie z sąsiadami — Nie starczy za odwagę polityczną odmaga sportowa ani zadzierzważy wagę polityczną odmaga sportowa ani zadzierzważy życie korporacyjne.

Szczęściem przyszła z całym aparatem szyskan i groźb — Imperatorowa Sanacja i ta dopiero dała naszym młodym przyjaciółom szkołę — Bezeceństwa, które w starszym pokoleniu wywoływały tu i ówdzie lęk a nawet podziw wyzwalały Młodych do zdwojonej pracy i walki.

Niepodobna wspomnieć bez serdecznej wdzięczności tych zastępów początkujących działaczy i działaczek, jakie oddały Stronnictwu Narodowemu swe siły w ubiegłej kampanii wyborczej — Żaden inny obóz polityczny nie może się poszczycić niczem podobnym — Obsadzono wszystkie wykonawcze funkcje wyborcze — Trzeba rozesłać tyśiąć ekspedycji do działaczy prowincjonalnych Przygotowują, pakują, adresują przesyłki młode ręce i rączki — Roznieść po najdalszych przedmieściach dziesiątki tysięcy numerków? Roznieść młodzi — Rozwieść po prowincji ciężkie transporty odeszły afiszów i kartek? Robią to młodzi — Szli i lepiej wyrobieni przemawiają do chłopów na improwizowanych wiecach — Obrotni ścigają od sympatyków składki na fundusz — Silniejsi chronią nasze zebrania przed napadami palkarzy.

Są to naogół funkcje proste wymagające tylko wolnego czasu i karności — Ale sanacja umiała je otoczyć urokiem cierpienia — Za rozdawanie ulotek, rozwożenie bibuły, nalepianie odeszły areszt i śledztwo — Cała działalność wyborcza naraża młodych na konflikty — Przedewszystkiem konflikty z władzą — Ciemnogranatowy mundur polski nie zawsze lepiej stosuje prawo niż to czyni czarny albo fioletowy mundur rosyjski to też rubryka aresztów wśród młodzieży obywatelskiej i wszechpolskiej zajęła ostatnimi czasy w gazetach stałe miejsce — Zwłaszcza przed dniem 16 listopada napalano niewinnych studentów dziełki — Nawijając do tych uwag, p. Jan Rembelski (Myśl Narodowa Nr 2) dodaje:

— Dzisiejsze młode pokolenie polskie wzrasta w państwie niepodległym i oczywistość tego pod-

stawowego faktu jest tak potężna, że wobec niej pozostają bezskuteczne wszelkie wysiłki dla utrzymania w niem dawnych, pseudo — romantycznych kultów, niewolniczych sposobów myślenia i nastrojów — Na nie nie przyda się tu żadna propaganda, urzędowa literatura, oficjalne obchody — To co dawniej dostępne było wyłącznie jednostkom wybitnym, wyjątkowym, dzisiaj, po odwołaniu Państwa Polskiego; w normalniejszych warunkach życia narodu, w sposób konieczny, naturalny zaczyna kształtować się w psychice każdego, kto w nich rodzi się i w nich się wychowuje Młody Polak, także i w sprawach publicznych myśli już dzisiaj i odczuwa, jak człowiek normalny cóż dziwnego, że gniew w nim wywołują muszą nienormalności, często nie rażące tak silnie ludzi z epoki zaborów że całym sercem młodzieńcem lgnąć musi ku tym, nielicznym, w poprzednim pokoleniu, których rozumie którzy w latach najcięższych niemoli potrafili zachować duszę wolną, tworzyć myśl polityczną narodu niepodległego za nim jeszcze swą niepodległość odzyskał.

Z dnia na dzień wzrasta upór i gwałtowność z jaką szersza jest i podtrzymywana oficjalna „legenda”, ludzie z epoki niewoli wyobrażają sobie że przy pomocy przymusu państwowego, urzędowych podręczników szkolnych, agitacji, uda im się zakrzycze prawdę historyczną, narzucić swój sposób myślenia swoją psychikę, jako coś obowiązującego następnego pokolenia — Z pośpiechem, jak by nie było jednego dnia do stracenia, buduje się po miastach i miasteczkach pomniki i pomniczki Nad utrzymaniem i umocnieniem kultu „legendy” w duszach współobywateli pracują usilnie a hałaśliwie: Związek Literatury Subwencjonowanej, Stowarzyszenie Platników Podatków (Sekcja Starabia o Ulgi i Odroczenia! Kolo Żon Oficerów Pragających Awansu, Zrzeszenie Romantycznych Polijantów, Klub Gorliwych Zandarmów.

A jednocześnie w pokojkach studenckich, obok kursów, zeszytów i podręczników na stolikach leżą książki Dmowskiego, Wasilewskiego Kształci się, formuje swoje poglądy i przekonania nowe pokolenie inteligencji polskiej, pokolenie Polski Niepodległej.

Coraz żywszą świeżości pełną barwą zieleni się nowa ruń na niedawnym ugorze — Ale właśnie ludzie sprytni najpraktyczniejsi ludzie „dnia dzisiejszego”, pozbawieni są daru słyszenia, jak rośnie trawa.

Radjowe programy rolnicze

Praca rolnika polega nie tylko na uprawie i pielęgnacji roślin, które rolnik produkuje, lecz również na obronie pól, sadów i ogrodów przed wszelkiego rodzaju szkodnikami roślin u-

prawnych — Walka z niemi jest naogół trudna i uciążliwa i to jest przyczyną że niektórzy tylko rolnicy nie szczędzą w tym kierunku swych zabiegów — Oprócz bezpośredniego tępienia szkodników roślin, prowadzonego przez rolników różnymi sposobami, człowiek korzysta z usług wielkiej rzeszy skrzydlatej swych sprzymierzeńców — pożytecznych ptaków które lepiej i skuteczniej, niż to może własnymi środkami człowiek uczynić wadzą stałą walkę ze szkodnikami roślin uprawnych — Dla tego też ochrona ptaków — to gwarancja całości zbioru roślin uprawnych, to zagadnienie dla rolnika wielkiej wagi, niestety tak w kraju naszym jeszcze niedoceniane.

Co w zakresie ochrony ptaków każdy rolnik uczynić może i powinien o tem w niedzielę 18 1 o godzinie 1 mówić będzie dr Jan Ruskowski w pogadance pod tytułem Ochrona pożytecznych ptaków — Dalszym ciągiem niedzielnego programu radjowego rozgłośni warszawskiej będzie o godz. 1,44 odczyt p. M. Kanczawskiej pod tytułem Parę słów o trzodzie chlewnej — W kraju naszym mającym dobre warunki rozwoju chowu trzody chlewnej tematy związane z tym dziełem gospodarstwa wiejskiego są wciąż żywe i wciąż na czasie — W pogadance tej prelegentka zasłużona ho dowczyni, niewątpliwie wyjaśni niejedną rzecz ciekawą i poda niejedną wskazówkę praktyczną z której radjosluchacze — rolnicy skwapliwie skorzystać powinni.

Trwający w dalszym ciągu — zresztą na całym świecie — kryzys rolniczy pobudza dzielniej sze jednostki do czynienia prób i doświadczeń, które nieraz stają się istotnym ratunkiem dla gospodarstw w obecnych ciężkich czasach — Doświadczenie i tego rodzaju wyniki pracy co światlejszych rolników w to cenne zdobycze dla naszego rolnictwa, jako całości — Właśnie o tych ciekawych i ważnych sprawach mówić będzie w ostatniej niedzielnej pogadance o godzinie 15 mż W Chmielewski — Tytuł tej pogadanki: Przykłady jakich mało.

Księga Adresowa Polski

Świat gospodarczy czyni wysiłki w zdobyciu nowych rynków zbytu — W tym wysiłku pracy nie możemy dać się wyprzedzić przez kraje zagraniczne, które celową pracą zdobyły sobie rynki świata — Racjonalizacja i celowość metod pracy, nowy kierunek propagandy — oto drogi, które mi kręczy nowoczesny kupiec i przemysłowiec.

Świadome swych zadań kupiectwo posilkuje się przy pisemnej propagandzie książkami adresowymi wśród których czołowe stanowisko zajmuje Księga Adresowa Polski wydana przez T-wo Reklamy Międzynarodowej Jen Repr Rudolf Mosse w Warszawie, Jerozolimka Nr 38 — Księga ta zawiera 1000000 adresów firm przemysłu, handlu przedstawicieli wolnych zawodów, rzemieślników i ziemian z 40000 miejscowości.

Wszechstronnym skrupulatnie opracowanym informacjom zawdzięcza też Księga Adresowa Mossego swoją wielką poczytność — Jak się dowiadujemy pozostała już tylko ograniczona ilość egzemplarzy ostatniego 4-go wydania.

Z POMORZA

Tuchola — Pierwsze posiedzenie rady miejskiej — Ubiegłej środy odbyło się w auli szkoły powszechnej pierwsze posiedzenie nowej rady miejskiej dopiero teraz w urząd wprowadzonej mimo iż wybory odbyły się już w roku 1929 — Po zagajeniu przez burmistrza p. Saganowskiego powołano na przewodniczącego posiedzenia p. Myszynskiego jako najstarszego wiekiem radnego — Wybór do prezydium rady dał następujący rezultat: pp. Dr Maksymilian Prajs — przewodniczący Czesław Pacer — zastępca, B. Szulc — protokolant Teofil Praśniewski — sekretarz — Poza tem wybrano poszczególne komisje.

Wieczorek Chóru Kościelnego — W niedzielę 11 bm urządził miejscowy Chór Kościelny w lokalu Browaru swój doroczny zimowy skromny, ale przyjemny wieczorek połączony z wspólną kawką.

Kulig młodzieży kupieckiej — Ub. niedzieli urządziło miejscowe Towarzystwo Młodzieży Kupieckiej wycieczkę saniami do Gostyczyna gdzie spędzono kilka przyjemnych godzin popołudniów.

Koślinka, powiat tucholski — Wypadek na szosie — Gospodarz p. O. zjadł onegdaj parokonną powózką spotkał na szosie samochód ciężarowy — Młode konie spłoszyły się roztrzaskując przytem przednią część wozu same zaś odniosły silne okaleczenia wskutek czego jednego konia wkiótce musiano ubić.

Cekcyn, powiat tucholski — Wśród młodzieży męskiej — Odbyło się tutaj doroczne walne zebranie miejscowego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej gdzie po dłuższych obradach ukonstytuował się następujący skład zarządu druhowie: Jan Wojnerowicz — prezes, St. Wojnerowicz — zastępca, Marasz sekretarz, Holc — zastępca, Fr. Knitter — skarbnik Gierszewski — naczelnik, Chmara — gospodarz; Kłowski — referent oświatowy.

Redaktor odpowiedzialny: Bonifacy Chmielewski, Chojnice Drukarnia drukarni „Dziennika Pomorskiego” w Chojnicach Władysław, Juliusz Schreiber; Chojnice

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 13. stycznia 1931 r.

Uroczystości pięcioletnia i poświęcenia sztandaru w Tow. Mężczyzn Katolików

Jak już donosiliśmy, doniosła i wspaniała manifestacja były niedzielne uroczystości w Towarzystwie, które rzecz można stoi dzisiaj na czele ruchu organizacyjnego w Chojnicach. Przy nowym sztandarze Tow. Mężczyzn Katolików stanęło 150 członków. Przed aktem poświęcenia przemówił Przewielebny ks kanonik Makowski, który wskazał na znaczenie sztandaru w towarzystwie stawiając członkom za wzór Rodzinę Świętą, której uroczystość Kościół w niedzielę właśnie obchodził. Czcigodny mówca wzywał członków aby za jej przykładem wykonywali swe obowiązki tak zawodowe, jak i rodzinne z sumienną dokładnością kierując się hasłem „Módl się i pracuj”. Potem nastąpił sam akt uroczystego poświęcenia sztandaru. Rodzicami chrzestnymi byli pp. starosta dr Zaleski, z małżonką, p. burmistrz dr Sobierajczyk z małżonką, dr Piętowski i inni. Po akcie poświęcenia w pochodzie udano się z delegacją i orkiestrą na czele do Hotelu Centralnego, gdzie odbyła się uroczysta akademja. Na wstępie wygłosił i czeń kl VII (Szk Pow) Szostak prolog dostosowany treścią do uroczystości a nadzwyczaj dobrze odany przez deklamatora. Następnie zabrał głos prezes insp Grochowski witając przybyłych: ks patrona Makowskiego, przedstawicieli władz, urzędów, rodziców chrzestnych delegatów oraz licznie zgromadzonych członków. Pan prezes w przemówieniu zaznaczył że w obecnym czasie huzy nych zabaw niedzielne uroczystości odróżniają się swoim miłym i poważnym nastrojem. Szanowny mówca wskazał dalej jak doniosłym wydarzeniem jest poświęcenie sztandaru w towarzystwie wyrażając nadzieję, że nowo poświęcony sztandar będzie dla członków znakiem bojowym jest sztandar. Przy nim skupieni, mają się członkowie oświecać i zapalać do cnoty, zastrzając swój zmysł katolicki uświadamiać sobie lepiej potrzebę współdziałania dla sprawy Bożej i szkolenia się w gorliwości i pracy apostołskiej. W końcu swego przemówienia mówca wzniósł okrzyk na cześć Ojca św i Prezydenta Rzeczypospolitej.

Przewielebny ks kanonik jako patron towarzystwa dziękuje Zarządowi za gorliwość, skuteczną i pełną poświęcenia pracę członk. za harmonję w towarzystwie panującą, wyrażając zarazem członkom swe uznanie i nadzieję, że pozytywne ta organizacja powiększy się liczebnie w stosunku do liczby parafjan. Wreszcie p. starosta dr Zaleski i p. burmistrz dr Sobierajczyk życzyli towarzystwu wszelkiej pomyślności i rozwoju wzywając do pielęgnowania miłości Ojczyzny i wszelkich cnot dobrego obywatela, których dzisiaj dużo nam potrzeba. Niemiec który dawniej dowodził że Pomorze to kraj nie rentujący się, dzisiaj krzyczy, że bez Pomorza Niemcy żyć nie mogą.

Po części uroczystej nastąpiło składanie życzeń i wręczenie gwoździ pamiątkowych, których złożono 28. W międzyczasie p. prezes zaprosił wszystkich obecnych na wspólną zakąskę przy której członkowie wraz z gośćmi w miłej harmonji przy dźwiękach udatnie przygrywającej orkiestry kolejarzy spędzili w bardzo serdecznym nastroju miłe chwile. Podczas posiłku głos zabierali delegaci i członkowie wznosząc toasty i podkreślając żywą łączność jaką towarzystwo utrzymuje z pozostałymi organizacjami.

Stwierdzić należy że Towarzystwo Mężczyzn Katolików ugruntowane na twardych fundamentach wiary katolickiej śmiało może iść naprzód zyskując sobie coraz więcej zwolenników. Uroczystość tak bardzo podniosła i poważna oraz do tyczasowa owocna praca mają być istotnie chluba dla tej organizacji i jej członków, a bodźcem dla tych, którzy jeszcze nie skupili się pod sztandarem skupiającym prawych synów Kościoła w myśl hasła: „Módl się i pracuj”. Opis pięcioletniej działalności podamy innym razem.

III Drużyna Harcerska

im. Stefana Czarnieckiego w Chojnicach w dniu 11 stycznia bm pomimo niesprzyjającej pogody urządziła wyśmienitą kulg do Lichnow. Z Chojnic wyruszyliśmy o godz 15-tej w celu podróży chcieliśmy stanąć o godz 15.30 lecz nadzieje zawiodły, gdyż na każdej zaspie i wydnie śnieżnej gubiliśmy po kilka sanek wraz z uczestnikami, z czego powstawały bardzo wesołe sceny. Wśród wesołego śpiewu stanęliśmy u celu, a tu humor zwiększył się jeszcze przy dźwiękach fortepianu i skrzypiec. Nastąpiła wesoła towarzyska zabawa przerwana kawką.

Zadowoleni w zupełności z zabawy i z przewyższenia niedogodności atmosferycznej i przy ochozej piosence powróciliśmy do Chojnic.

P. prof Potyczowi za wzięcie udziału w naszej rozrywce, p. Steinhilberowi za użyczenie nam gratais zaprzęgu składamy serdeczne podziękowanie. Czuwaj! Jeden z druhow.

„Kuchnia Ludowa“

jest to towarzystwo w Chojnicach już od dłuższego czasu istniejące. Towarzystwo to zostało w wrześniu 1930 sadownie zarejestrowane otrzymało przez to osobowość prawną i osiągnęło temsamem ochronę przejętej nazwy „Kuchnia Ludowa“.

Towarzystwo to wydaje od niedzieli przed Bożem Narodzeniem obiady ubogim w zakładzie św Boromeusza i to w szkole gospodarczej Magistrat wydaje, jak z wczorajszego „apelu“ pana burmistrza dr Sobierajczyka wynika obiady dla bezrobotnych i też dla innych ubogich. Jest to zupełnie w porządku i uznania godne że Magistrat cześć gotówki dla bezrobotnych obraca na obiady.

W duzo bowiem wypadkach jest lepsza, niż gotówka, dla bezrobotnych ciepła strawa dla ich rodzin, jakkolwiek nie wszyscy bezrobotni się na to godzą i często dają wyraz niezadowolenia pod tym względem.

Jeżeli Magistrat wbrew zwyczajowi i przepisom prawnym swe powyższe poczynanie nazywa „Kuchnią Ludową“ to jest to jego sprawą. Towarzystwo „Kuchnia Ludowa“ nie zamyśla z tego wyciągać jakie bądź konsekwencje lub wdawać się w ewentualną polemikę już że względu na dobroczynny cel jednej i drugiej kuchni.

Tyle dla wyjaśnienia i uniknięcia nieporozumień.

„Kuchnia Ludowa“ tow zarejestr w Chojnicach
E. Kopicka, przewodnicząca

Na marginesie walnego zebrania Tow Gim Sokół

Za czasów niewoli Sokolstwo polskie na każdym kroku składało dowody patriotycznej swej działalności. Czołem — ojczyźnie, szponem wrogowi — to była treść wszystkich jej poczynañ. Obecnie w wolnej już i oswojonej ojczyźnie przestaliśmy być kadrami wojska polskiego, mającego Polsce wywalczyć wolność, bo już mamy wolność i wojsko własne, narodowe. Punkt ciężkości pracy sokolej przesunął się w innym kierunku, mianowicie w kierunku starań o podniesienie zdrowia narodu, które posiadać musimy dla dostrzymywania kroku innym narodom we wszystkich najprzeróżniejszych przejawach życia państwowego. Tylko naród o silnych i zdrowych mięśniach i nerwach w tej zakrojonej walce nie pozwoli się zapchnąć do roli niewolnika. Dlatego też wszystkie narody kładą tak wielki nacisk na wychowanie fizyczne i sporty nie na to do rekordów dążące, ale na racjonalnie prowadzone, które w swych skutkach wpływają nietylko na tężyznę i hart ciała ale przede wszystkim ducha.

Tymczasem nad życiem w naszym narodzie a w szczególności w naszym społeczeństwie chojnickim zawisła zupełna apatia i bierność w stosunku do spraw ideowych, organizacyjnych — Obywateli i Obywatelki i interesują się sprawami wychowania młodzieży dorastającej, zapominają że winni być przykładem dla młodszych którzy na nich przecież się wzorują. Bo idźmy na ćwiczenia do Sokolni, idźmy na zebrania i uroczystości sokole! Druhowie albo wcale nie, albo z opóźnieniem przychodzą — Widać w tem brak respektu dla powziętych uchwał a tego inaczej nazwać nie można jak brakiem karność, brakiem tego co jest treścią sokolstwa.

Nadchodzi walne zebranie Tow Gim Sokół. Niechaj członkowie, których mamy wielu, pokażą że są godnymi miana Sokola, że mogą być karnymi i chociaż raz w roku, niech okażą, że zrozumieli nasz rozkaz na piśmie otrzymanym, że zrozumieli jak należy pojąć pracę dla ideału, dla ogółu, dla naszej ukochanej ojczyzny — Ale i do Was się zwracano, którzy stoicie na uboczu, którzy nie jesteście w szeregach sokolich — Prosimy i żądamy od Was pomocy moralnej — Wstępujcie młodzi, by ćwiczyć ciało i ducha; wstępujcie starsi, by dać przykład młodym, by światłą radą nam „szarym robotnikom“ dopomagać; wstępujcie wykształceni, uczeni, dostojni by uczyć tych; którzy nie mieli sposobności ku temu; zapisujcie rodzice dziecię Waszą w szeregi sokole, by zawczasu pod kierownictwem dobrych instruktorów i wychowawców sposobili się na prawe dzieci ojczyzny i na godnych naszych spadkobierców; wstępujcie wszyscy w szeregi sokole, bo może kiedyś jeszcze dadzą nam robotę wielką, do której bardzo wielu rąk będzie potrzeba — Nie zrażajcie się tem, że należąc do Sokola musicie może stykać się z niższym może od Was stanowiskiem, majątkiem itp zawsze w szeregach sokolich stali obok siebie robotnik, lekarz, górnik, urzędnik; adwokat, rzemieślnik, profesor i rolnik stali w szeregach podczas ćwiczeń, podczas zlotów pochodów i tak też stanęli w szeregach walczących.

To też dalej. Rodacy, nie wstydzicie się szarego munduru sokolego — Nie wstydzili się go ludzie najczyniejsi najpoważniejsi, wielcy, których ten mundur wcielił w szeregi bohaterów, co życie swe poświęcili dla nas, wywalczając nam Ojczyznę i wolność! Niechaj zabrzmi hasło: Co Polak to Sokół — co Sokół to Polak!
M. S.

Dot Spółki Lowieckiej

Przypominamy jeszcze raz, iż udziały ze Spółki Lowieckiej, będą wypłacane do dnia 27 bm u przewodniczącego p. Huberta, ul. Gdańska 18 w składzie Drogerji.

Podwójny program w Kinie Nowości

wyświetlany będzie dziś i jutro o godz 8.15 I czołowy wielki film z złotej serji, produkcji 1930 r. Harry Pella pod tytułem: „Handlarze żywym towarem“ (Ludzie bez oblicza) — Film zawrotnej sensacji oszałamiającej emocji i zachwyty. W roli tytułowej mistrz elegancji i sportu Harry Peel — Wyrafinowana sieć zbrodniczych intryg! Śmiertelna walka dwóch przeciwników! Udaremniony na pad zloczyców! Środowisko apaszów, mętów sportowych, wyuzdanych spelunek i zaułków, środowisko świata towarzyskiego, wytwornych saloń i nocnych lokali.

II Riff w sensacyjno kryminalnym dramacie pt „Tysiąc dolarów nagrody“ Udział biorą Jean Arthur i Chester Conclin.

Z Pomorza

Koślinka pod Tucholą — Kradzież — Do mieszkania mistrza krawieckiego p Prochowskiego włali się w czasie jego nieobecności nieznan sprawcy zabierając 300 zł; w gotówce i nieco biżuterji. Sprawcy musieli dobrze wiedzieć o schowku pieniędzy, które też nie omieszkali zabrać.

Gleida Płodów Rolnych w Poznaniu

Poznan, dnia 12. I. 1931 r.

Warunki: 1. w 100 kg, 2. w 100 kg, w złotych.

Zyto	17,75—18,25
Pszenica	22,00—23,50
Jęczmień przemiatowa	20,00—21,50
Jęczmień brow.	25,00—27,00
Owies	19,75—21,00
Mąka t. 65% w/w work.	—30,25
Mąka p. 65% w/w work.	41,25—44,25
Otrępy żytnie	12,00—13,00
Otrępy pszenne	12,50—13,50
Rzepak	41,00—43,00
Groch polny	0,00—00,00
Groch Victoria	28,00—33,00
Ziemniaki jadalne	2,00— 2,30

Czytajcie i rozpowszechniajcie „Dziennik Pomorski“

RUCH W TOWARZYSTWACH

Koło Pań KPW — Zebranie miesięczne odbędzie się w środę dnia 14 bm o godz 18 w poczekalni I kl dla kobiet. Zarząd

Zebranie Oddziału Zjednoczenia Kolejowców Polskich w Chojnicach odbędzie się w środę dnia 14 bm o godz 20-tej w lokalu p Jażdżewskiego. Udział w zebraniu brać również będzie prezes okręgowy — Członków uprasza się o liczny udział. Zarząd

Zebranie Tow Pań św Wincętego a Paulo odbędzie się w środę dnia 14 bm o godzinie 5 po południu w klasztorze — O liczny udział uprasza Zarząd

TKS W Środę dnia 14 bm o godzinie 18 w lokalu p Jasnocha przy Rynku odbędzie się zebranie zarządu

Towarzystwo Kupców Samodzielnych Chojnic. Następane miesięczne zebranie TKS odbędzie się w czwartek 15 bm o godzinie 20 w lokalu p Jasnocha przy Rynku — Na porządku dziennym szereg pilnych i ważnych spraw — Uprasza się o jaknajliczniejszy przybytec. Zarząd

Towarzystwo Gimnastyczne Sokół — Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 15 stycznia br o godzinie 20 tej w lokalu Priebe na które są zobowiązani przybyć wszystkie duchny i wszyscy drh. O ile nie zjawi się statutem przewidziana ilość członków nastąpi po 15 min przerwie ponowne zebranie ważne bez względu na ilość obecnych. Czołem! Zarząd

Lutnia — Walne Zebranie odbędzie się w czwartek dnia 15 stycznia br o godzinie 20 w lokalu p K Seydy — O udział wszystkich członków czynnych i nieczynnych uprasza Zarząd

Zebranie TCL — W sobotę, dnia 17 bm o godz 3 po poł walne zebranie TCL na okręg chojnicki w hotelu Priebe. Porządek obrad: 1) Sprawozdanie prezesa z działalności TCL, 2) Sprawozdanie podkomitetów TCL, 3) Sprawozdanie finansowe, 4) Wręczenie listu pochwalnego 2 członkom TCL, 5) Wybór nowego zarządu, 6) Wolne wnioski.

O liczny udział tak członków miejsc TCL jak i podkomitetów uprzejmie prosi Zarząd Powiatowy

